

Beredskapsplan for håndtering av mistanke om seksuelle overgrep mot barn

Målet med beredskapsplanen

Målet med denne beredskapsplanen er å bidra til å forebygge og avdekke seksuelle overgrep mot barn som er tilknyttet NBBF og Skjetten Basket

Dette er viktig for vår klubb fordi vi anerkjenner at seksuelle overgrep kan skje i alle miljø. Denne beredskapsplanen skal sikre at våre ledere, trenere og andre som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige i vår klubb (heretter kalt klubbens representanter) har grunnleggende kunnskap om seksuelle overgrep mot barn, og føler seg trygge på hva de skal gjøre dersom de har mistanke om at et barn er utsatt for overgrep, enten det er begått av noen i klubben eller noen utenfor. Beredskapsplanen skal også skape et grunnlag for åpen dialog om temaet innad i klubben og mellom klubbens representanter og foresatte til klubbens utøvere.

Denne beredskapsplanen omhandler seksuelle overgrep mot barn (under 18 år). For retningslinjer angående håndtering av seksuelle overgrep eller seksuell trakassering mot voksne, henvises det til Norges Basketballforbunds retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep og [Norges Idrettsforbunds veileder for håndtering av saker som gjelder seksuell trakassering og overgrep](#)¹.

Definisjon: Hva er seksuelle overgrep?

Seksuelle overgrep er enhver seksuell handling utført mot noen som ikke gir, eller er i stand til å gi sitt samtykke. Seksuelle overgrep kan straffes etter straffeloven, som definerer ulike kategorier av seksuelle overgrep:

- [Seksuelt krenkende adferd](#). Dette omfatter å vise frem kroppen sin, kjønnsorgan, eller bilder/pornografi.
- [Seksuell handling](#). Dette omfatter fysisk kontakt, som å berøre intime kroppsdeler, utenpå eller under klær.
- [Seksuell omgang](#). Dette omtales ofte som «voldtekt», og omfatter fysisk kontakt og inntrengning i kroppens hulrom med fingre, gjenstander eller kjønnsorgan.

---

¹ <https://www.idrettsforbundet.no/tema/seksuell-trakassering-og-overgrep/>

Begrepene «seksuell trakassering» og «seksuelle overgrep» brukes iblant om hverandre. Seksuell trakassering kan være både verbal, ikke-verbal og fysisk. Seksuell trakassering som rammer barn under 16 år, vil i de fleste tilfeller omfattes av lovverket knyttet til seksuelle overgrep.

Alle seksuelle handlinger med barn under 16 år anses som seksuelle overgrep. Selv om ungdommer mellom 16 og 18 år er over den seksuelle lavalder, er de like fullt i et tillits- og avhengighetsforhold til voksne rundt seg, og derfor sårbare for utnyttning. Å ta, dele eller oppbevare bilder eller videoer med seksuelt innhold av barn (under 18 år) er straffbart.

Seksuelle overgrep begås i alle miljø. Overgrep kan begås av voksne eller andre barn og ungdommer. Seksuelle krenkelser barn og unge imellom, enten det er fysisk, verbalt eller digitalt, må også tas på alvor og håndteres i tråd med denne beredskapsplanen.

Hva klubben skal gjøre for å forebygge overgrep mot barn.

- Alle ansatte og frivillige som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige, skal fremvise politiattest.
- Klubben skal ha etiske retningslinjer for frivillige (*ligger som mal på basket.no*) og andre tilknyttede personer, som omhandler voksnes relasjoner med barn. De etiske retningslinjene må undertegnes av alle klubbens representanter og personer som har ansvar for barn i aktiviteter i klubbens regi (for eksempel ledsagere på reiser/samlinger/turneringer).
- Klubben skal ha egne retningslinjer for utøvernes oppførsel overfor hverandre. Utøverne skal være kjent med disse retningslinjene, og vite hvordan de skal gå frem dersom de opplever overgrep, trakassering eller at retningslinjene brytes på annet vis.
- Klubben skal årlig gi sine representanter faglig oppdatering om temaet seksuelle overgrep mot barn og seksuelle trakassering, ved intern eller ekstern kursing.
- Klubben skal ha dialog med utøvere og foresatte om seksuelle overgrep mot barn, og informere om hvilke rutiner klubben har knyttet til forebygging og avdekking.

Hva klubbens representanter skal gjøre ved mistanke eller bekymring om seksuelle overgrep

Klubbens representanter kan komme opp i ulike situasjoner der de blir bekymret for at et barn kan være utsatt for seksuelle overgrep, fra noen i eller utenfor klubben. Da skal det gjøres følgende:

1. Varsler skal melde ifra til styret i klubben

Den enkelte skal først melde ifra til styret i klubben, med mindre det er et annet organ i klubben som har ansvar for å håndtere slike saker, for eksempel et etisk råd.

2. Varsler skal vurdere om politiet skal kontaktes direkte.

Det er tre typer tilfelle der det kan være aktuelt at varsler kontakter politiet direkte:

- Dersom overgrepet nettopp har skjedd, slik at det er mulighet for å sikre bevis.
- Dersom man frykter at barnet vil være i umiddelbar fare for vold eller overgrep.
- Dersom styret ikke håndtere saken i tråd med denne beredskapsplanen. Da er den enkelte varsler er imidlertid forpliktet ut ifra avvergerplikten² til å varsle politiet

3. Styret skal ta saken videre

Styret bør utpeke to personer som saksansvarlige, en av hvert kjønn. Styret i klubben har ansvar for å kontakte politiet, og for å kontakte foreldre, med mindre det er mistanke om at foreldrene kan ha utført overgrepet. Styret skal gi tilbakemelding til den som har varslet når saken er blitt håndtert i tråd med denne beredskapsplanen. Styret skal føre en enkel logg over hvordan saken blir håndtert og hvordan den meldes videre.

4. Styret skal vurdere midlertidige tiltak for å forhindre ytterligere overgrep

Dersom den som er mistenkt for å ha utført overgrepet er en av klubbens representanter, skal styret vurdere om vedkommende bør suspenderes frem til saken er etterforsket av politiet.

5. Barn skal møtes med trygghet og rollebevissthet.

Alle klubbens representanter, både varsler og styret, har ansvar for at barn opplever å bli lyttet til og tatt på alvor. Klubbens representanter skal være sin rolle bevisst, og ikke igangsette sin egen etterforskning ved å stille barn detaljerte eller ledende spørsmål. Klubbens representanter skal ta imot det barn ønsker å fortelle, og eventuelt stille enkle, oppklarende spørsmål som å gjenta det barnet selv sier for å få klarhet i hva barnet ønsker å fortelle. Den voksne skal skrive det ned det barnet forteller, og melde videre ut ifra denne beredskapsplanen.

6. Overgrep barn imellom skal tas på alvor

Dersom det oppstår krenkelser mellom barn som er utøvere i klubben, skal både varsler og styret være seg bevisst at begge parter er barn. Dersom et barn utviser skadelig seksuell adferd, kan det være et uttrykk for smerte eller et rop om hjelp. Da skal styret informere barnevernet slik at de kan kartlegge årsaker og hjelpe barnet til å endre adferd. Dersom det er mistanke om straffbare handlinger, skal også politiet kontaktes, selv om den som har begått handlingen er et barn.

Hva gjør man hvis man er bekymret for et barn, men ikke vet årsaken?

Dersom klubbens representanter får mistanke om at barn utsettes for vold, omsorgssvikt eller noe annet straffbart skal alltid politiet kontaktes. Dersom man mistenker at barn ikke får god nok omsorg eller av andre grunner ikke har det bra hjemme, skal barnevernet

---

² I følge Straffelovens §196. Les mer her: <https://dinutvei.no/fagpersoner/418-generell-avvergeplikt-etter-straffeloven-196>

kontaktes. Både barnevern og politiet bør kontaktes samtidig dersom det er mistanke om vold, overgrep eller andre lovbrudd begått av omsorgspersoner.

Hvem kan man kontakte?

Både politi og barnevern kan man kontakte anonymt for å få råd og veiledning dersom man er bekymret for et barn, og usikker på hva man skal gjøre.

Politiet. Kontaktperson: Solveig Nyland, leder for Seksuelle overgrep ved Øst Politikammer

Tlf: 64 99 30 00

Barnevernet. Tlf: 66 93 25 70

Dersom man ønsker råd og veiledning i situasjoner med mistanke om seksuelle overgrep kan man også kontakte et av landets senter mot Incest og Seksuelle Overgrep. De har en landsdekkende, døgnåpen telefon med nr: 800 57 000, og man kan også ringe til eller besøke sitt lokale senter³

Håndtering av informasjon

- Styret skal sikre at informasjon om saken ikke formidles til andre enn de som trenger det for å håndtere saken.
- Styret skal føre en enkel logg med dato, tidspunkt og hva som ble gjort for å håndtere saken.
- Foreldre/foresatte til det utsatte barnet skal informeres tidlig, med mindre det er mistanke om at barnet kan være utsatt for overgrep fra dem. Politianmeldelse bør skje i samråd med foreldre, men dersom foreldre motsetter seg har klubben lovpålagt plikt om å melde ifra.
- Ryktespredning og «snakk» vanskeliggjør både politiets etterforskning og klubbens håndtering av saken, og er en belastning for dem det gjelder. Klubben skal rådføre seg med politiet når det gjelder om, når og hvordan styret skal informere foresatte og andre involverte i klubben.
- Det er viktig å informere utøvere på en trygghetsskapende måte, og gi dem rom for å snakke om det de tenker og føler, spesielt dersom det er en sak der mange er berørt ved å kjenne de involverte på begge sider. Her anbefales det å involvere en fagperson som har kunnskap om hvordan snakke med barn om dette, for eksempel en helsesøster/sosiallærer, noen fra barnevernet, politiet eller et senter mot incest og seksuelle overgrep. Utøvere bør både få tilbud om å snakke sammen i felleskap, og henvises steder de kan få individuell veiledning.

---

³ For en oversikt over landets Senter mot Incest og Seksuelle Overgrep (SMISO) se denne siden:

<http://fmso.no/finnetsenter/>

Ivaretagelse av de involverte

- Styret har et særlig ansvar for å ta vare på utøvere som kan ha blitt utsatt for overgrep/trakassering, og legge til rette for at de kan fortsette i klubben dersom de ønsker det.
- Klubbens representanter skal være sin rolle bevisst – de er hverken etterforskere eller terapeuter. Det viktigste de kan bidra med når et barn har vært utsatt, er å forsikre barnet om at hen er velkommen og ønsket som en del av klubben felleskap.

Om denne beredskapsplanen

- Alle klubbens representanter skal få utdelt og signere denne beredskapsplanen før tiltredelse i verv som trener, leder, eller andre oppgaver som innebærer arbeid med barn.
- Klubben skal informere utøverne og deres foresatte om denne beredskapsplanen, både ved sesongoppstart og på foreldremøter, minimum én gang per år.
- Denne beredskapsplanen skal være lett tilgjengelig på klubbens hjemmesider

-----
¹ For en oversikt over landets Senter mot Incest og Seksuelle Overgrep (SMISO) se denne siden:
<http://fmso.no/finnetsenter/>